

Meer-Zicht

29e jaargang nr.3 mei/juni 2025

Blad van de Protestantse Gemeente Amsterdam - Watergraafsmeer

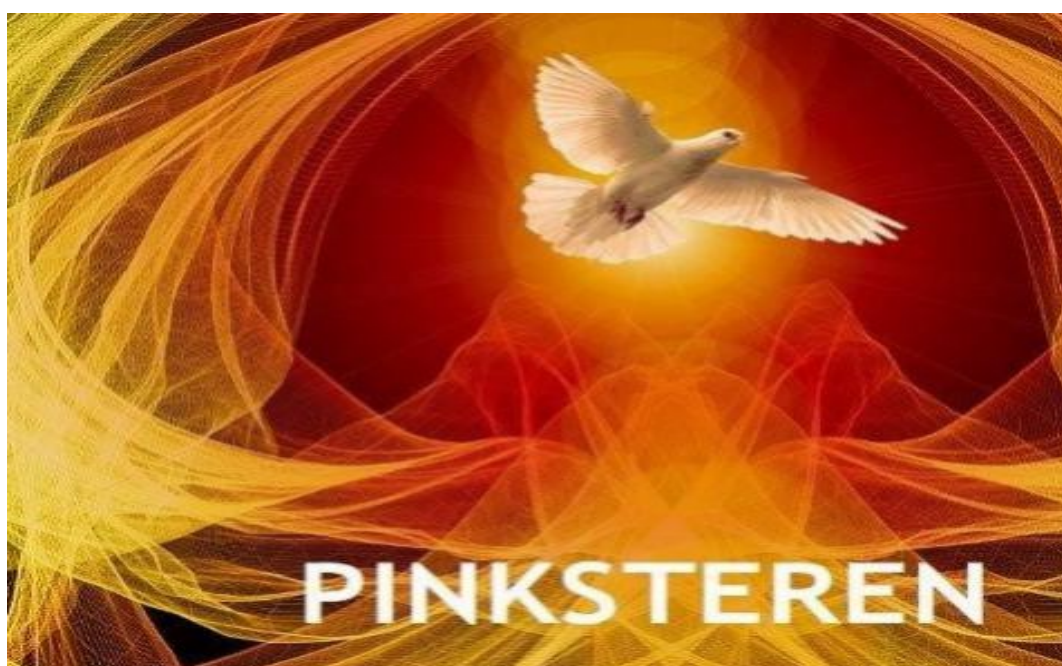
Afzender: Kerk "de Bron"

Protestantse Gemeente Amsterdam - Watergraafsmeer

Hugo de Vrieslaan 2 1097 ED Amsterdam

Inhoud dit nummer

- 3 Info over kerk “de Bron”
- 4 Inschrijfformulier: Protestantse Kerk in Nederland
- 5 Ds.Gerbrand Molenaar
- 6 Ds.Rene Visser
- 7 Bericht van Overlijden Elly Broers-Snieder
- 8 Zomer concerten 2025 (23 juli 2025 - 27 aug 2025)
- 9 Bericht vanuit de Diaconie
- 10 Koningsdag 2025
- 11 Give en Get
- 12 Rooster kerkdiensten 2025
- 13 Brood en Vis kring
- 14 Woorden van Gods liefde
- 15 Een tik tegelijk (kort verhaal)
- 16 Hein Heijnen. (Dienstweigeraars en deserteurs in Hitlers Derde Rijk.)
- 17 Beleid wordt beter als ambtenaren achter hun laptop vandaan komen.
- 21 Terug naar de Bron 13: Stad met paarden poorten (Rogier Schravendeel)
- 26 Onze zieken gemeenteleden

Het eerst volgende nummer zal verschijnen vrijdag 4 juli 2025
Kopij voor dit nummer dient U in te leveren op vrijdag 27 juni 2025

[email: meerzicht@kerkdebron.org](mailto:meerzicht@kerkdebron.org)

Protestantse Gemeente Amsterdam Watergraafsmeer

Adres Kerk De Bron
Hugo de Vrieslaan 2
1097 ED Amsterdam
Tel. 020 – 665 55 32

Onze diensten zijn live te volgen op
Kerkdienstgemist.nl

Onze Bankrelatie:

Predikanten:

Ds. Gerbrand Molenaar

Gemeente predikant

tel. 06 13831450

molenaargt@gmail.com

dominee@kerkdebron.org

Ds. René Visser

Buurtdominee

tel. 06 53489239

hnrvisser@gmail.com

buurtdominee@kerkdebron.org

Ds. Margrietha Reinders

**kerngemeente
Betondorp Bloeit**

tel. 06 10421819

Jeugdwerker:

Dominique Massyn

massyndominique55@gmail.com

Kerkenraad

Contact opnemen met de scriba,
kerkenraad@kerkdebron.org

De Diaconie

diaconie@kerkdebron.org

Beheerder Chris van der Veer

beheerder@kerkdebron.org

tel. 0625055481

Protestantse Gemeente

Amsterdam-Watergraafsmeer

IBAN NL78INGB00004612 09

Diaconie Protestantse Gemeente

Amsterdam-Watergraafsmeer

IBAN NL10INGB0004622084

Stichting Betondorp Bloeit

IBAN NL39 trio 0320258513 t.g.v.

Betondorp Bloeit

Meer-Zicht

Is het blad van de

**Protestantse Gemeente
Amsterdam-Watergraafsmeer.**

Het is een platform voor berichten,
meningen en achtergronden.

Meer-Zicht wordt verzonden aan
gemeenteleden

De redactie behoudt zich het recht
voor ingezonden artikelen te
wijzigen, in te korten of in het
geheel niet te plaatsen.

Redactie: Wim Knabe

Kopij: meerzicht@kerkdebron.org

Meerzicht

Wordt in digitale vorm gepubliceerd op
www.kerkdebron.org

Ledenadministratie

Ans van Raalte-Deschan

ledenadministratie@kerkdebron.org

Inschrijfformulier: Protestantse Kerk in Nederland

Protestantse Gemeente Watergraafsmeer 'De Bron'

Achternaam:	
Voornamen:	
Roepnaam:	
Geboortedatum:	
Geboorteplaats/land:	
Adres:	
Postcode:	
Plaats:	
Tel.nr.	
Mob.nr:	
e-mail adres:	
Burgerlijke staat:	
gehuwd / naam echtgenoot	
ongetrouwd	
partnerschap / naam partner	
huwelijks- partnerschaps datum/ plaats	
kerkelijke gegevens:	
gezindte:	
gedoopt: datum, plaats en kerk	
belijdenis: datum en plaats	
kerkelijk huwelijk: datum en plaats	

“Zendt Gij uw Geest uit, zij worden geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat van de aardbodem.” Psalm 104:30

‘Een nieuwe lente en een nieuw geluid’

De winter is voorbij, het is voorjaar geworden. Alles in de natuur groeit en bloeit. Iedereen die dit ziet, voelt iets van verwondering. Tot voor kort stond alles er nog doods en troosteloos bij, en nu bruist alles van leven. Het frisse groen aan de bomen, het geel van de weidebloemen, overal vogels die bouwen aan hun nest. Het is alsof de natuur met een onstuimige kracht de dorheid van de winter van zich afschudt.

Maar hoe bijzonder is dit eigenlijk? Mensen spreken van de cirkel van het leven. De natuur verloopt volgens een eeuwige wisseling van seizoenen. Ook de geschiedenis heeft z’n patronen die steeds terugkeren. Ten diepste is er niets nieuws onder de zon. En wat de lente betreft: natuurlijk is het heel mooi als alles weer uitloopt, maar dat is nu eenmaal de gang der natuur.

De woorden uit Psalm 104 die boven deze meditatie staan, slaan een andere toon aan. Zij beschrijven het voorjaar als een daad van God: Gij vernieuwt het gelaat van de aardbodem. Het frisse groen en het felle geel zijn tekenen van Gods Geest die aan alle schepselen het leven geeft. Vaak zijn het alleen kinderen en dichters die het zo durven zeggen. Als moderne mensen zijn wij geneigd om alles te zien in het licht van blinde natuurwetten.

Ongetwijfeld heeft de dichter van Psalm 104 ook wel iets afgeweten van natuurwetten, maar volgens hem zijn die wetten omsloten door de Schepper en door zijn daden. Onze werkelijkheid wordt ten diepste niet bepaald door automatismen en mechanismen, maar door het handelen van God. Hij vernieuwt het gelaat van de aarde.

Deze kijk op de dingen maakt onze verwondering over het voorjaar des te groter. De lente is meer dan een wetmatigheid. Deze meimaand is één groot getuigenis van Gods liefde en trouw voor deze wereld. Hij zendt zijn Geest uit, zo lezen we, en alles komt weer tot leven. De lammetjes die deze maand geboren worden – het is het werk van Gods Geest. De bomen die deze maand uitlopen en de bloemen die gaan bloeien – het zijn daden van God. En de aard van die daden is: vernieuwing. Gods Geest doet geen oude dingen, Hij vernieuwt, creëert nieuwe dingen.

Dat biedt perspectief voor de tijd waarin wij leven. Er zijn tal van zorgen om het klimaat en hoe de natuur zich ontwikkelt. Met behulp van rekenmodellen proberen wetenschappers te voorspellen welke kant het op gaat. Je wordt er somber van. Daarom is het zo onmisbaar om ook dat andere perspectief te blijven zien: die onuitputtelijke kracht van Gods Geest die steeds iets nieuws schept, zelfs uit de meest hopeloze omstandigheden. Een onweerstaanbare levenskracht.

Het is deze goddelijke kracht die met Pinksteren is uitgestort. Wat doods is, wordt nieuw leven ingeblazen. Als kerk leven we er verlangend naartoe. Pinksteren: feest van de vernieuwing. Nieuwsgierig kijken we uit naar wat komt. Natuurlijk zijn er zorgen, grote zelfs. Maar laat hoop de boventoon voeren! Hoop voor de wereld, voor de kerk, en voor ons eigen leven.

Ds. Gerbrand Molenaar

Buurtdominee René Visser

Verder na Pasen

Pasen is een schitterend hoogtepunt dat we in de kerk vieren. We leven er veertig dagen naartoe en volgen de weg die Jezus gaat van witte donderdag naar Pasen. Maar het prachtige verhaal dat Jezus leeft, is niet bedoeld om binnen de kerkmuren te blijven; het mag de wereld in. Ook vandaag wil Jezus verandering brengen in de levens van mensen. Een mooi voorbeeld daarvan hoorde ik onlangs, op **Koningsdag**.

Traditiegetrouw waren we die dag op het kerkplein aanwezig. Nel had heerlijke koninginnensoep gemaakt en we stonden klaar met koffie, thee en limonade, allemaal te koop voor het goede doel! Het was een gezellige drukte met allerlei mensen die even kwamen buurten. Zo ook een ouder echtpaar dat van wat verder kwam. De man maakte al snel duidelijk dat hij niet zoveel had met God, geloof en kerk; volgens hem moesten mensen vooral goede dingen doen.

Maar toen we verder in gesprek raakten, vertelde hij een bijzonder verhaal. Op een dag kwam iemand een stoel ophalen die hij via Marktplaats had verkocht. De koper vertelde dat hij vroeger alles had gedaan wat God verboden had – drugs, verslaving, en noem maar op – maar nu Jezus had ontmoet en daardoor veranderd was. Zijn werk bestond er nu uit om anderen verder te helpen. Aan het einde van het gesprek vroeg de koper of hij ergens voor mocht bidden, voor pijn of iets anders. De man vertelde dat hij op dat moment enorme pijn had in zijn knieën. De man die het had gevraagd knielde, legde zijn hand op de knieën en bad in de naam van Jezus dat de pijn zou verdwijnen. En op dat moment verdween de pijn die hij had en bleef die sindsdien weg. Ook al geloofde hij niet veel, dit had diepe indruk op hem gemaakt.

Ik vond het een bemoedigend verhaal. Soms weten we niet wat we moeten zeggen tegen de mensen om ons heen. Maar juist dat kan het moment zijn om voor iemand te bidden. Waar woorden tekortschieten, werkt de kracht van God. We worden allemaal uitgenodigd om te bidden voor de mensen om ons heen. In Marcus 16:17 staat: dat de wonderen en tekenen van Jezus gelovigen zullen volgen. Misschien ken jij ook iemand voor wie je zou kunnen bidden – dat zij Gods kracht mogen ervaren. Of misschien zelfs heel concreet, door te bidden voor genezing in de naam van Jezus. Je zult versteld staan van wat God kan doen! Mocht je zelf ergens gebed voor willen, laat het weten via buurtdominee@kerkdebron.org

Rene Visser

Alpha cursus update

In de vorige Meerzicht schreef ik over de start van de Alpha cursus. Inmiddels zijn we al bij de zevende avond! Samen met een groep van zo'n tien deelnemers komen we wekelijks bij elkaar. Iedere avond staat een kernvraag centraal, zoals: 'Wie is Jezus?', 'Hoe kun je geloven?' of 'Hoe kun je bidden?'. Het is prachtig om te zien hoe deze vragen leiden tot open gesprekken, nieuwe inzichten en persoonlijke groei. Zo schreven we na de avond over bidden een persoonlijk gebed op. Een andere avond deelde iedereen iets van zijn eigen geloofsreis.

Een indrukwekkend moment was de avond over het lijden en sterven van Jezus, waarin we nadachten over vergeving – zowel Gods vergeving voor ons, als onze vergeving voor anderen. We keken samen naar het inspirerende verhaal van Corrie ten Boom die een beul uit het concentratiekamp vergeven heeft en maakten ruimte om iemand te vergeven die ons pijn heeft gedaan. Vergeven is niet makkelijk, maar bevrijdend. Misschien ken jij ook iemand die je wilt vergeven. Bid dan om kracht, en spreek in gebed uit: "God, in de naam van Jezus vergeef ik" Soms moet je het vaker doen, maar het brengt zoveel opluchting, vrijheid en liefde als het je lukt om te vergeven.

Komend weekend verdiepen we ons in het werk van de Heilige Geest. Bedankt voor uw gebed en betrokkenheid. En: als u een keer een maaltijd voor de cursus wilt koken, horen we dat heel graag!

Missionaire activiteiten

Naast de Alpha cursus zijn er nog veel andere missionaire activiteiten die we als kerk organiseren. Vaak hoor ik uit de buurt hoeveel bewondering er is voor alles wat we doen. Graag breng ik twee aandachtspunten onder de aandacht:

Braderie bij De Bron:

Samen met kringloopwinkel 't Hartje organiseren we jaarlijks een gezellige braderie. Met een kledjesmarkt, hapjes, drankjes en activiteiten voor jong en oud. We denken na over de invulling voor dit jaar. Heb je ideeën, of lijkt het je leuk om te helpen? Laat het weten!

Missionaire diensten:

Ongeveer één keer per maand verzorg ik een dienst in De Bron met een missionair karakter: met andere liederen, een interactief moment en ruimte voor nieuwe vormen. Heb jij ideeën om deze diensten nóg uitnodigender te maken? Of wil je een keer meehelpen? Stuur gerust een berichtje!

Andere ideeën en suggesties zijn natuurlijk ook van harte welkom. Mail naar: buurtdominee@kerkdebron.org

Overleden Elly Broers-Snieder

Op woensdag 23 april overleed Elisabeth Broers-Snieder in de hoge leeftijd van 95 jaar. Elly woonde het laatste jaar van haar leven in Woonzorgcentrum De Gooyer en daarvoor in de Fizeaustraat. Meer dan 30 jaar was zij al weduwe. Elly leidde een actief bestaan en deed veel vrijwilligerswerk in de Open Hof. De laatste jaren werd ze steeds gebrekkiger, ging slecht zien en slecht lopen. Vooral verloor ze haar levensvreugde. Ze verlangde er sterk naar om thuis te komen bij haar hemelse Vader. Geloof in God betekende veel voor Elly. Meer dan eens noemde ze (als ik haar bezocht) het verhaal van de vrouw die jarenlang leed aan bloedverlies (Lukas 8). Zij sloop door de menigte heen naar Jezus toe en raakte de zoom van zijn mantel aan. Toen was ze genezen. 'Kon ik ook zijn kleed maar aanraken' zei Elly dan. Nu hoeft zij niet meer te strijden. We bidden dat zij rust vindt in God. Dat zij mag staan in het licht! We leven mee met dochter Annette en zoon Herman en wensen hen sterkte in dit verlies. Op woensdag 30 april om 15:15 uur was er een afscheidsdienst op begraafplaats de Nieuw Ooster.

Eindelijk naar de hemel**Sterven**

Sterven is volgens mij...
Ik zag het beide van nabij
Hetzelfde als geboren worden.
Je moet eerst door een donkere gang.
Het doet soms pijn en je bent bang
voor wat er gaat komen.
Maar het is mooier dan in al je dromen
Want als je geboren bent wachten daar
je moeders armen om je heerlijk te verwarmen
en als je gestorven bent
wachten vol erbarmen je vaders armen.

Elly

Elisabeth Broers Snieder

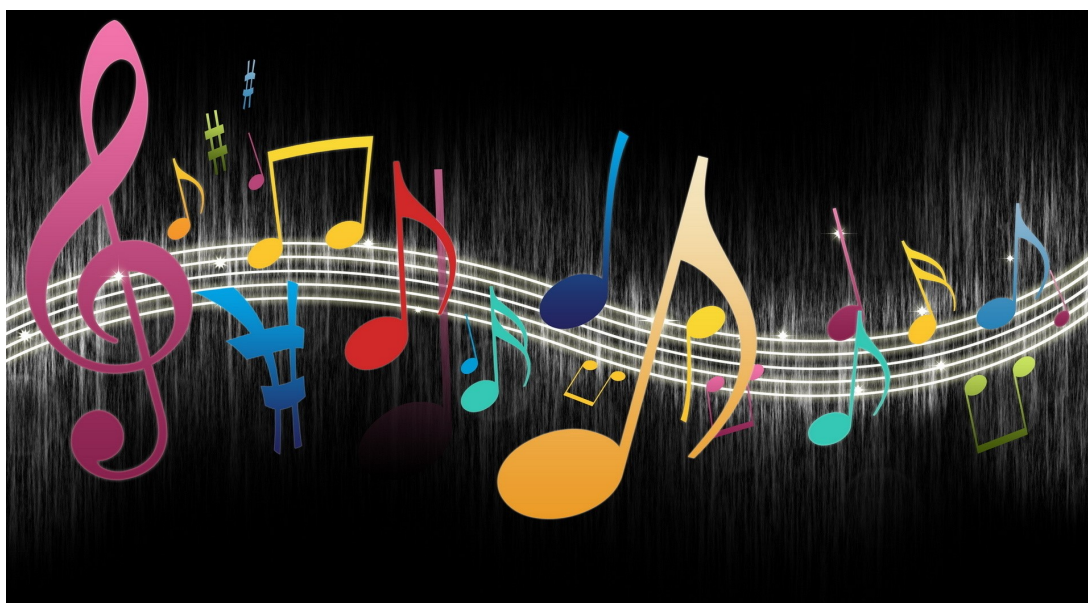
* 18-06-1929 † 23-04-2025

De crematieplechtigheid vindt plaats op woensdag 30 april om 15:15 uur
in de aula van Crematorium De Nieuwe Ooster, Kruislaan 126, Amsterdam.
Na afloop is er gelegenheid tot condoleren in de ontvangkamer
van het crematorium.

Voorlopige planning zomer concerten 2025 in Kerkelijk centrum de "Bron"

Dag	Datum	Aanvang	Einde	Naam gezelschap
woensdag	23-7-2025	13.00u	14.00u	Jeannine Caland zang/viool en Peter Kamps, vleugel
		20.00u	21.00u	Dorien Diemer en Paul Valk, vleugel + orgel
woensdag	30-7-2025	13.00u	14.00u	Chris van der Veer, orgel
		20.00u	21.00u	Stavanger, Frank Jonkhoff en Hanneke singersongwriters
woensdag	6-8-2025	13.00u	14.00u	hnb
		20.00u	21.00u	Frank de Bruin, vleugel en broer de Bruin, Trompet jazz improvisaties
woensdag	13-8-2025	13.00u	14.00u	Laura Frenkel, vleugel en Siem Huysman, cello
		20.00u	21.00u	Dick Feleus, zang en Anne Leemhius, accordeon, franse chansons
woensdag	20-8-2025	13.00u	14.00u	Hans Rijkmans, vleugel en viool en Paulien van de Werff, sopraan
		20.00u	21.00u	Hein van der Kroon + Blueband, jazz, soul, lounge muziek
woensdag	27-8-2025	13.00u	14.00u	Abcoude trio, (alt)viool, cello en vleugel
		20.00u	21.00u	Verzoekprogramma, Chris van der Veer, orgel

IBAN NL10INGB0004622084

Bericht vanuit de Diaconie

Diaconale collectes mei / juni 2025

Datum collecte:	Diaconaal doel
4 mei	Kerk in Actie - Soedan - Noodhulp aan vluchtelingen uit Soedan
11 mei	Betondorp Bloeit
18 mei	Amnesty International
25 mei	Sanyu Babies Home - Uganda
1 juni	Flame Foundation - Kenia
8 juni	Give en Get project
15 juni	Stichting Surinamekalender
22 juni	De Regenboog Stichting Amsterdam
29 juni	Give en Get project
6 juli	KIA-Ghana-Stop kinderarbeid in de visserij

Verantwoording Diaconale collectes 2025

Datum collecte:	Diaconaal doel	
2 maart	Sany Babies Home Uganda	261
9 maart	KIA-40 dagentijd-China	170
16 maart	Stichting Surinamekalender	118
23 maart	Classicale Commissie Pastorale Zorg Verstandelijk gehandicapten	128
30 maart	KIA-40 dagentijd-Colombia	167
6 april	Diaconie Amsterdam – Wereldhuis	174
13 april	Give en Get project	149
20 april	KIA-paascollecte-Oekraïne	348
26 april	Koningsdag – Give en Get project	273
27 april	Stap Verder – Z.O.	147

Koningsdag 2025

Kent u nog dat oude liedje.....Als moeder jarig is, dan zit ze geen moment. Moet ze rennen, vliegen enz.

Ik ben jarig op Koningsdag en net als onze Koning vier ik dat al enige jaren volop tussen de mensen en wel op ons eigen kerkplein. Al maanden van te voren overleggen Wim, Marlies, Bert, René, Guus en ik over wat er moet gebeuren. En dan is het plotseling één dag vóór Koningsdag. Ik ben 's middags in de kerk om, ditmaal met mijn dochter Evelien, de soep vast te gaan maken. Want die soep, Koningssoep, hoort erbij. Wim probeert al jaren mij het recept te ontfutselen, maar tot op heden is hem dat niet gelukt. Het is en blijft mijn eigen, geheime recept. Alleen mijn dochter Eef kent het recept en dat is fijn, want dan kan ze mijn taak gewoon overnemen als het nodig is

Op koningsdag zijn we om half negen present in de kerk om alles verder voor te bereiden. Koffie, thee, cake en soep worden klaargemaakt en op tafels buitengezet. Zitjes gemaakt op het plein en vlaggetjes en posters opgehangen. Tot in het tramhuisje aan toe. En dan kan het feest wat ons betreft beginnen, we zijn er klaar voor.

Het moest nog een beetje op gang komen buiten, de zon liet zich ook nog niet zien. Maar langzaam maar zeker kwamen er steeds meer mensen en ook bij ons op het plein. Ook onze nieuwe toiletten werden regelmatig bezocht. Bert had het maar druk om alles af te rekenen bij de mensen. We draafden heen en weer om te zorgen dat de voorraden op peil bleven. En ook de soep bleek weer in trek. Ik sprak een echtpaar dat vertelde ieder jaar naar ons toe te komen voor de soep. Bijna net zo in trek dus als de poffertjes van Scouting op de Hogeweg. Mijn kinderen en kleinkinderen zaten aan de andere kant van de heg hun spulletjes te verkopen, dus de hele familie ook aanwezig.

Om 13.00 kwam Chris om een orgelconcert te geven. Hij had een prachtig programma samengesteld. Bedankt Chris voor je muzikale bijdrage.

Om een uur of drie vonden we het wel genoeg en konden we gaan opruimen. Een hele klus, maar met elkaar toch ook weer zo gedaan. En..... we waren natuurlijk heel erg benieuwd wat de opbrengst (voor onze eigen gif en get kast) van deze dag was. Bert had mij al regelmatig het papiergeld gegeven, uit angst dat het buiten weg zou waaien. Dus ik had al heel wat opbrengst in mijn zakken zitten. Na de telling bleek dat er die dag maar liefst 273 euro binnen geharkt was. Een prachtig resultaat van een drukke, gezellige, zonnige Koningsdag.

Bedankt Koningsdagteam, voor weer een onvergetelijke verjaardag! Volgend jaar weer?

Als moeder jarig is.....

Nel Westra-Spijker

IBAN NL10INGB0004622084 o.v.v Give&Get

Give&Get

De wereld groeit als we delen

In alle vier de evangeliën lezen we over de wonderbaarlijke vermenigvuldiging van broden en vissen. Jezus weet daar een kleine hoeveelheid brood en vis zo te vermenigvuldigen dat grote mensenmassa's daar van kunnen eten! Zo ontzettend bijzonder! In een kleine, maar niet minder bijzondere variant, maken we dit ook mee in De Bron. Inmiddels is al een paar jaar de **Give&Get-kast** open, waar elke maandag een groep van ongeveer 15 personen producten komt halen. Op wonderbaarlijke wijze blijkt de kast toch elke keer weer gevuld te zijn! U hebt daar een groot aandeel is. Dankzij alle spulletjes die elke keer binnenkomen, kunnen we veel mensen elke week van een klein extraatje voorzien.

Sinds een aantal maanden zamelen we op de zondagen spullen voor de kast in. Elke keer levert dat twee volle kratten op. Ontzettend mooi! Ook dit jaar gaan we daarmee verder. U kunt vast de volgende zondagen in uw agenda noteren:

zondag 4 mei 2025

18 mei 2025

1 juni 2025

15 juni 2025

29 juni 2025

7 juli 2025

Veel dank namens de Diaconie en het Missionaire Team!

Wees de reden dat iemand glimlacht vandaag

Rooster kerkdiensten

wijzigingen voorbehouden

zondag 4 mei 2025	Gerard Ekelmans	10.00		
zondag 11 mei 2025	Gerbrand Molenaar	10.00		
zondag 18 mei 2025	Gerbrand Molenaar	10.00		
zondag 25 mei 2025	Rene Visser	10.00		
donderdag 29 mei 2025	Gerbrand Molenaar	10.30	Hemelvaartsdag	Koningskerk
zondag 1 juni 2025	Margrietha Reinders	10.00		
zondag 8 juni 2025	Rene Visser	10.00		1e pinksterdag
zondag 15 juni 2025	Gerbrand Molenaar	10.00		
zondag 22 juni 2025	Gerbrand Molenaar	10.00		
zondag 27 juni 2025	Rene Visser	10.00	Heilig	Avondmaal

DAT STAAT IN DE BIJBEL
ZEGT HIJ:
"MAAK IEDER SCHEPSEL
HET GOEDE NIEUWS
BEKEND"

Brood en vis is elke tweede zaterdag van de maand

Van leerstoel tot stoel tot paddenstoel ...

Van theorie naar doen naar Gods Schepping ...

En nu met vervolg en compleet (in de vorige Meerzicht miste een deel van de tekst)

Magisch noemde Gerbrand het. In de kerkdienst van 8 september vertelde ik over van 'Leerstoel tot stoel'. In dat weekend kwamen een aantal sporen in mijn leven bij elkaar.

Op vrijdag 6 september werd de leerstoel 'Christelijk ecologisch denken' gestart met de inauguratie van professor David Onnekink. Een bijzonder leerstoel aan de Protestantse Theologische Universiteit in Utrecht. Een leerstoel op initiatief van de Martine Vonkstichting. Martine Vonk was onder christenen een gedreven pleitbezorger van duurzaam, milieuvriendelijk leven. Zij stierf op jonge leeftijd en haar gedachtegoed wordt voortgezet door de stichting. Een bijzondere leerstoel: waar staan wij, christenen, voor? nu we een klimaatverandering onder ogen zien. Een fenomeen wat ons mensen treft en zeker ook de Schepping. Ik ben erbij betrokken en ben zeer benieuwd wat deze leerstoel gaat brengen. Mogelijk vertel ik er nog's meer over.

In datzelfde weekend, zondag 8 september, werd ik bedankt voor de werkzaamheden aan de toiletten en de opgeknapte stoelen. Beide opgaven hebben we duurzaam, milieuvriendelijk proberen te benaderen. Zo worden de toiletten nu met regenwater doorgespoeld, zijn materialen hergebruikt, en zijn duurzame coatings toegepast. En de stoelen: we vonden een oplossing om de stoel te versterken en daarmee in gebruik te houden.

Karakteristiek voor de versterking van de stoel is het stalen hoekstuk wat toegevoegd is aan de stoel en met 4 schroeven bevestigd is. 4 schroeven was niet per se nodig, wel mooi en passend. Echter 4 staat bovenal voor wat ik viereenheid noem. Viereenheid: God: de Vader, de Zoon, de Geest en: de Schepper! Dit staat voor het inzicht dat de Schepping als Gods Meesterwerk alle aandacht en bescherming verdient opdat zij tot alle glorie (Gods) er is!

Zo kwamen in dat weekend voor mij theorie en praktijk bij elkaar: van Leerstoel tot stoel! Denken en doen!

En!: het was een bijzondere ervaring zo aan de toiletten en de stoelen te werken. En ik spreek over 'we': ja het was mooi om er samen aan te werken met mooie mensen uit onze kerkgemeenschap en een enkele vriend die meedacht, ontwierp en machines en energie beschikbaar stelde. In die zin: mooi werk samen. Ook, of juist dat is magisch! Dank jullie wel!

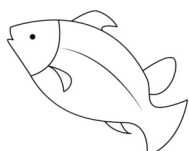
En die paddenstoel dan? Dat is echt magisch! Bij projecten die ik doe wordt 'alles' hergebruikt (afval bestaat niet). Zo werd het eikenhoutzaagsel van het werken aan de stoelen (en dat was wel een kruiwagen vol) op hoopjes in de tuin gezet. Dat gaat wel composteren dacht ik. En, wat een wonder, zie daar!: precies daar stonden afgelopen herfst prachtige paddenstoelen. Kijk, daar word ik nou blij van. Ongepland nieuw leven, en paddenstoelen van grote betekenis zijn voor de natuur. Benieuwd naar wat hierop volgt ...

En ondertussen lees ik dat inspirerende boek dat ik cadeau kreeg: 'Hemels Groen'. Mogelijk daarover

later nog's meer ...

Groet, Mari Baauw

NB: welkom om in gesprek te gaan, of: samen te gaan doen!!!!

Woorden van Gods liefde

Kom bij Mij, ga eens rustig zitten en stel je voor dat Ik naast je zit om Mijn liefde met jou te delen. Ook al wachten er veel dagelijkse verplichtingen op jou, gun jij jezelf eerst de tijd om tot rust te komen bij Mij? Wil je even een moment nemen voor Mij en mét Mij? (Ps.5:4, Mat.6:33)

Zullen we deze dag eens doorpraten, alles wat je denkt te moeten doen? Mag Ik Mijn licht er over laten schijnen, en jou de zekerheid geven dat je er niet alleen tegenaan hoeft te gaan?

Ik wil je zo graag laten weten dat Ik oneindig veel van je hou. Ik wil je Mijn liefde laten proeven, en je verkwikken met Mijn woorden van vrede die Ik tot je spreek. Alleen bij Mij komt jouw ziel tot rust. (Ps.34:9, 62:2, Mat.11:28)

Adem Mijn rust en vrede in, wees je ervan bewust dat je een Koningskind bent. Laat je zorgen maar van je schouders glijden, Ik neem van je over waar jij tegenop ziet. (Ps.10:14, 1Petr.5:7)

Ik ben jouw Vriend, jouw Verlosser, maar Ik ben ook Degene door Wie alles is ontstaan. Kijk eens om je heen, zie je hoe prachtig in de lente alles ontspruit? Verwonder je hoe mooi Ik alles heb gemaakt. Ook voor jou... je mag ervan genieten. Je mag zien met hoeveel zorg Ik de aarde heb bekleed, en Mijn hart ontdekken in de schepping. (Joh.1:1-3, Hebr.1:2)

Ik maakte ook jou, en Ik ken je leven tot in het kleinste detail. Ik vind je mooi, als Ik naar je kijk, zie Ik Mijn liefde in jou weerspiegelt.

Ik ben vertrouwd met al je gedachten, ook alles wat je onrustig maakt en spanning geeft. (Ps.139:2,3,13,14) Mijn lieve kind, Ik help je, Ik ben toch bij je, Ik geef je toch wat je nodig hebt? En dat is meer dan genoeg; Ontvang Mijn overvloedige genade, Mijn zorg, Mijn wijsheid en inzicht, Mijn hulp, vrede, vertrouwen. Al Mijn aandacht is op jou gericht. (Kol.2:3,9,10)

Noem Mijn naam in elke situatie van je leven, vraag Mij wat je wilt ontvangen, en dank Mij ervoor, want Ik geef het jou. (Joh.14:13,14)

Je hoort bij Mij! Ik verzeker je van Mijn trouw, en Ik geef je de kracht waardoor alles mogelijk is. (Luk.18:27, Fil.4:13)

Praat met Mij, de hele dag door. Alles wat je vandaag meemaakt, mag je samen met Mij beleven. En als het avond is, mag jij je verwonderen hoe bijzonder mooi deze dag is geweest, omdat we die samen hebben geleefd!! (Fil.4-7)

Bron: Onbekend

DIENTWEIGERAARS EN DESERTEURS IN HET DERDE RIJK

Tijdens de maand Mei is er weer een vreedestentoonstelling in de Bron. Te bezichtigen 's morgens (op afspraak) en op MAANDAG-, WOENSDAG- en VRIJDAG middag van 13.00 tot 17.00 uur. (Wegens HAVO eindexamens is de Bron helaas onregelmatig open.)

De OPENING is vrijdag 2 mei 16.00 uur, door **dr. Leo Van Bergen**, medisch historicus. We zijn nog op zoek naar vrijwilligers die tijdens de openingstijden willen surveilleren.

Voor info neem s v p contact op met de beheerder

Chris van der Veer 06 2505 5481 of met **Hein van der Kroon 020 / 66 55 333**

Zie pagina 18

Eén tik tegelijk!

Een prachtige nieuwe klok, de klokkenmaker had haar op een plank in de winkel gezet. Twee oudere klokken naast haar en tikten goed hoorbaar de seconden weg. , 'Nou', zei één hen tegen de nieuweling: 'je bent dus aan je leven begonnen. Ik wil je niet ontmoedigen hoor, maar als je vooruitziet en weet hoeveel tikken er nodig zijn om een jaar door te komen...dan was het beter geweest als de klokkenmaker je nooit opgewonden had en je slinger niet in beweging had gezet'.

'Tsjonge', zei de nieuwe klok: 'Ik heb er nooit over nagedacht, hoeveel tikken ik per jaar moest doen'. 'Denk er maar eens over', zei de oude klok.

De nieuwe klok begon haar tikken te telen. Voor iedere seconde twee tikken, dat is 120 per minuut, rekende ze uit, dat is 7200 per uur, 172.800 per dag... Wat ontzettend veel! Dat zou haar nooit lukken en verdrietig stopte de klok met tikken

Een klok die aan de andere kant van de nieuweling stond en stil naar het gesprek geluisterd had, begon te spreken: 'Zeg . waarom luister je naar zulke woorden? Die oude klok daar is al jaren ongelukkig, niemand wil haar kopen. Omdat ze zo ongelukkig is, probeert ze iedereen ongelukkig te maken'. De nieuwe klok schrok op en zei: 'Maar ze heeft gelijk , ik moet bijna 63 miljoen tikken per jaar afwerken, en men heeft gezegd dat ik wel meer als 100 jaar zal moeten werken.

Weet je wel hoeveel tikken dat zijn? Zes miljard 300 miljoen, dat kan ik nooit?' 'Hoeveel tikken moet je tegelijk doen?' vroeg de wijze oude klok. 'wel ik denk één tegelijk'. antwoorde de nieuwe klok 'Nou dan'. Antwoorde de wijze klok: 'Dat is toch niet zo moeilijk?. Probeer het maar eens, samen met mij. Tik-tak. tik-tak, tik tak, zie je wel hoe gemakkelijk het is?'

Maar één tik tegelijk! De nieuwe klok begreep het en zei: 'Ja, dat moet lukken'. En ze begon op nieuw te tikken.

En dan nog iets', zei de wijze oude klok: Denk nooit aan de volgende tik, voordat je de laatste getikt hebt, Gewoon rustig door gaan met een tik tegelijk!'.

Toen de Here Jezus tegen zijn discipelen zei: **'Weest dan niet bezorgd voor morgen, want morgen zal voor zich zelf zorgen; (Matteüs 6:34)**

zei Hij eigenlijk: Probeer niet tegelijkertijd de last van vandaag en morgen te dragen. Dus eigenlijk net als deze klok: gewoon rustig doorgaan met een dag tegelijk!

Bron: Onbekend

Fysio

Beter

Bewegen

Vestigingen:

Overtoom 256

Veeteeltstraat 20

Johan jongkindstraat 3

Tel. 020.6184658

TENTOONSTELLING

dienstweigeraars en deserteurs in Hitlers Derde Rijk.

Tijdens WO II werden meer dan 20.000 Duitse soldaten door krijgsraden ter dood veroordeeld wegens desertie en daarna geëxecuteerd. Ter vergelijking: In WO II werd in de Angelsaksische landen 1 soldaat wegens desertie terechtgesteld.

Een soldaat weigerde wel eens om in een executiepeloton dat op burgers (meestal joden) schoot, plaats te nemen. Zijn bevelvoerende officier bedreigde hem daarop met de dood. Daarop nam de soldaat toch plaats in het executiepeloton en schoot in de lucht. De officier zag dat. Vervolgens werd een zogenaamde 'krijgsraad te velde' geformeerd, die de soldaat ter dood veroordeelde waarna hij werd geëxecuteerd.

De tentoonstelling toont onder meer laatste brieven van zulke dappere mensen. Verder heftige beelden, van wat deze mensen afwezen: executies, uitgemergelde mensen in een concentratiekamp, et cetera. Ook citaten van bekende romanschrijvers en dichters. Een brochure met hertaalde teksten is aanwezig.

Periode: maandag 28 april t/m maandag 2 juni

Plaats: De Bron, Hugo de Vrieslaan 2, 1097 ED Amsterdam

OPEN: 's ochtends op afspraak open van 9.30 tot 11.30

Maandag 28 april en Woensdag 30 april: van 13 tot 17.00 uur.

Maandag 5 mei en Woensdag 7 mei: van 13 tot 17.00 uur.

Vanaf 26 mei t/m 2 juni: maandag/woensdag/vrijdag van 13.00 tot 17.00 uur.

(Wegens HAVO eind-examens in de middag is De Bron helaas van Vr. 9 mei t/m Vr. 23 mei NIET open).

OPENING: vrijdag 2 mei 16.00 uur door Dr. Leo van Bergen, medisch historicus.

We zijn nog op zoek naar vrijwilligers die tijdens de expositiemiddagen toezicht willen houden in de kerk. Neem voor een afspraak of meer informatie s v p contact op met de beheerder, Chris van der Veer 06 2505 5481 of met Hein van der Kroon 020 / 66 55 333

Tentoonstelling

***Dienstweigeraars en deserteurs
in Hitlers Derde Rijk***

Opening:
Vrijdag 2 mei
16.00 uur

28 april t/m 2 juni
op afspraak van
9.30 tot 11.30

Ma 28/4 Wo 30/4
Ma 5/5 Wo 7/5
Vr 16/5
van 13.00 tot 17.00

26 mei t/m 2 juni
maandag/woensdag
/vrijdag
van 13.00 tot 17.00

De Bron - Hugo de Vrieslaan 2 - Amsterdam
Informatie en afspraken:
Chris van der Veer 06 2505 5481 of
Hein van der Kroon 020 - 66 55 333
www.kerkdebron.org

Martin Gauger

Rainer Beck

Beleid wordt beter als ambtenaren achter hun laptop vandaan komen.

Daarom: een pleidooi voor een maatschappelijke dienstdtijd

Tim Jongers Correspondent Samenleven

In het programma Bewust Buurten draaien ambtenaren van de gemeente Utrecht een halfjaar lang, één dagdeel per week, mee bij een maatschappelijke organisatie. Foto's door Maarten Delobel (voor De Correspondent)

Burgers verliezen hun vertrouwen in de politiek, onder meer doordat beleid niet goed aansluit bij de leefwereld van de mensen voor wie dat beleid gemaakt wordt. Het advies aan ambtenaren: leer die leefwereld kennen. Hoe? Ga aan de slag als vrijwilliger.

Dat de werelden van zij die het beleid maken en zij die het ondergaan ver uit elkaar liggen, is niet nieuw. Zelfs het regeerakkoord rept erover: 'Dit kabinet wil investeren in contact met hen die daadwerkelijk de gevolgen van het beleid ondervinden.

Maar wat voor investering moet dat zijn dan?

Dat is niet zo ingewikkeld: tijd.

Laat alle ambtenaren en beleidsmedewerkers van het Rijk en de gemeenten – van baliemedewerkers in het

stadhuis tot lokale wethouders tot ministers – onder werktijd vrijwilligerswerk doen, binnen hun eigen domein. Zo voorkom je dat ambtenaren in beleidsvalkuilen trappen, en bovendien vergroot je zo hun betrokkenheid bij en voldoening van hun werk.

Win-win-win.

Minder polarisatie en meer onderling vertrouwen

Sinds 2018 zijn er vanuit het Rijk miljoenen geïnvesteerd in de 'maatschappelijke dienstdtijd' (MDT)* voor jongeren tussen de 12 en 30 jaar. Dit programma, aangemoedigd via de school of de gemeente, stimuleert jongeren om zich vrijwillig in te zetten voor een ander. Dat kan door bijvoorbeeld taallessen te geven of mensen met een beperking te helpen.

In 2023 deden zo'n 126.000 jongeren* mee aan de maatschappelijke dienstdtijd, tegenover 60.000 in 2022. Het idee achter de MDT: jongeren de kans geven een bijdrage te leveren aan de samenleving door gestructureerd vrijwilligerswerk aan te bieden, en zo mensen buiten de eigen bubbel te ontmoeten en hun talenten te ontwikkelen.

De vele argumenten vóór een maatschappelijke dienstdtijd spreken voor zich: meer sociale cohesie, minder polarisatie, het verbeteren van

persoonlijke vaardigheden, persoonlijke groei, meer onderling vertrouwen en vooral: veel meer contacten buiten de eigen leefwereld. Bekend maakt bemind, en je leert er nog wat van bij ook. Toch is het huidige kabinet van plan om te stoppen met het subsidiëren van de maatschappelijke dienstdtijd, maar dat terzijde.

Waar het mij om gaat: De voordelen van de maatschappelijke dienstdtijd gun je volwassenen toch ook? Dus waarom bestaat er geen maatschappelijke dienstdtijd voor ambtenaren?

Wel macht, geen inzicht

Een halfjaar lang liep Marije, ambtenaar bij de afdeling Werk en Inkomen van de gemeente Utrecht, mee met 'sleutelpersoon'

Verschillende adviesrapporten maken duidelijk dat ambtenaren en beleidsmakers aan de bak moeten om het vertrouwen van burgers in de politiek te herstellen. De rode draad in deze adviezen: het perspectief van burgers wordt te weinig meegenomen bij het opstellen van wetten, en beleid zou veel beter moeten aansluiten bij de leefwereld van burgers.

Ambtenaren en beleidsmedewerkers de kans geven structureel vrijwilligerswerk te doen onder werktijd, binnen het eigen domein, zou een ideale oplossing kunnen zijn om daadwerkelijk dichterbij die leefwereld te komen.

Ben je beleidsmedewerker in de zorg, doe dan gedurende een jaar elke paar weken een paar uur vrijwilligerswerk in een ziekenhuis, bij de huisarts of binnen de ouderenzorg. Ben je beleidsmedewerker Schulden, ga dan bijvoorbeeld aan de slag als schuldhulpmaatje. Het kan je de ogen openen.

De Nationale ombudsman heeft met betrekking tot schulden bij de overheid bijvoorbeeld aangekaart dat veel regelingen voor burgers ingewikkeld zijn, dat ze de weg niet kunnen vinden in het doolhof van loketten, dat er vaak geen persoonlijk contact mogelijk is en dat er geen overzicht is van welke schulden bij welke instanties uitstaan. Het zou toch fijn zijn als deze kennis 'op de vrijwilligerswerkvloer' opgedaan kan worden, in plaats van door het lezen van een rapport?

De huidige situatie van beleidsmakers, ambtenaren en politici: wel macht óver de mensen, maar weinig inzicht in de mensen. Dat kan anders.

Valkuilen en pogingen om er niet in te trappen

Beleidsambtenaren hebben, net als iedereen, weleens vooroordelen over mensen.* Denk aan de hardnekkige overtuiging dat arme mensen ongezonde en domme keuzes maken – wat uiteraard evidente onzin is, want hierachter gaat een dynamiek schuil van financiële stress en, als gevolg daarvan, kortetermijndenken. Als je je niet bewust bent van je eigen vooroordelen en ondertussen beleid maakt voor

mensen die in armoede leven, kun je er donder op zeggen dat dit beleid niet zal aansluiten.

Ook vervallen beleidsambtenaren regelmatig in wensdenken. Het 'zelfredzaamheidsideaal' van de laatste decennia is daarbij een klassieker.

Stilaan komen we erachter dat voor veel burgers zelfredzaamheid te hoog gegrepen is, waardoor veel aangeboden hulp niet helpt.

Denk daar eens aan, de volgende keer dat je iets leest over kwetsbare burgers die verdwalen in een bureaucratisch doolhof.

Een derde valkuil: beleidsambtenaren gaan er vaak van uit dat individuele keuzes optellen tot collectief gunstige uitkomsten. Bijvoorbeeld iedereen aansporen tot mantelzorg, want dat ontlast de zorg. Het gevolg kan echter zijn dat mensen daardoor zélf overbelast raken, of minder tijd hebben om te werken.

Eén stap vooruit, twee stappen achteruit.

Wat deze drie beleidsvalkuilen duidelijk maken, is dat ontmoetingen – oftewel duurzaam en persoonlijk contact – essentieel zijn voor een beter begrip van de burgers voor wie je beleid maakt. Nu kun je denken: maar ambtenaren zijn toch ook burgers? Klopt, maar zij zijn vaak hoogopgeleid en (daardoor) het minst geneigd de eigen bubbel te verlaten. En binnen die bubbel ondervinden ze weinig tegenspraak op hun eigen opvattingen.

Om dat te verhelpen vinden er nu al verwoede pogingen plaats om ambtenaren dichterbij burgers en hun ervaringen te brengen.

Buurtcentrum Oase in de Utrechtse wijk

Aan pogingen geen gebrek: wijkverkenning en serious games

In 2023 schreef het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de wedstrijd 'Help ze over de drempel' uit.* De gedachte erachter was dat ambtenaren het blijkbaar lastig vinden om direct in gesprek met burgers te gaan. Het beste idee om ze over die gespreksdrempel heen te helpen, kon rekenen op een prijs van 25.000 euro en een kans op een vervolgo opdracht.

Je kunt daar lacherig over doen, maar het zijn gepolariseerde tijden, en 'de ambtenaar' is vaak de kop van Jut. Sociale veiligheid moet ook voor hen gegarandeerd worden – dat is niet altijd makkelijk met een boze burger tegenover je.

Wat persoonlijk contact betreft is er het standaard werkbezoek of de wijkverkenning. Een wijkverkenning – voorheen 'wijken safari' geheten – is een tour waarbij markante plekken worden bezocht en ontmoetingen met bewoners plaatsvinden. Ook is er tijd ingeruimd om te luisteren naar verhalen van bewoners en hulpverleners uit de buurt.

Het voordeel is dat ambtenaren voor een wijktoer achter hun laptop vandaan moeten komen –* live contact en een goed gesprek zijn vaak de startpunten van (hersteld) vertrouwen. Al is erover praten natuurlijk niet hetzelfde als iets ervaren.

Om die ervaring na te bootsen, bestaan er tegenwoordig verschillende serious games : 'spellen' waarin je zou moeten 'voelen' hoe het is om arm te zijn, of een vluchteling. Een voorbeeld daarvan is '1 uur in de bijstand'. Anderhalf uur lang ben je zelf de doelgroep en ervaar je bijvoorbeeld de stress die bij ingewikkelde formulieren en dreigende brieven hoort.

Aan pogingen om kloven te dichten en dichterbij de burger en zijn ervaringen te komen dus geen gebrek. De vraag blijft of een wijkverkenning of een potje '1 uur in de bijstand' een fundamentele verandering teweegbrengt in de overtuigingen van de beleidsmakers. Stel, je gaat op bezoek in een buurthuis in een achterstandswijk en je ziet veel rokende mensen met overgewicht. Snap je na die eenmalige ontmoeting het achterliggende mechanisme van financiële stress, of zie je je vooroordelen bevestigd?

De bibliotheek in Overvecht

De potentie van een maatschappelijke diensttijd voor ambtenaren

Om echt dichterbij een ander te komen, is een vrijblijvend gesprekje of een situatie simuleren met een spel onvoldoende. Om te ervaren wat het huidige beleid doet met de mensen voor wie dat beleid bedoeld is, is structureel contact nodig. Niet als ambtenaar, maar als vrijwillig helpende burger. In het bedrijfsleven gebeurt dit al langer.

Lonneke Roza, verantwoordelijk voor het maatschappelijk programma bij Nationale Nederlanden, deed jarenlang onderzoek naar werknemersvrijwilligerswerk.* Zij concludeert dat zakelijke bedrijven zich op steeds grotere schaal inzetten voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), waarvan vrijwilligerswerk door medewerkers onderdeel is. Roza ziet verschillende voordelen.

Enerzijds zorgt vrijwilligerswerk voor meer betrokkenheid van de werknemer bij het bedrijf waar hij of zij werkt, en er zitten reputatievoordelen aan vast: het bedrijf zelf toont zijn maatschappelijke betrokkenheid.

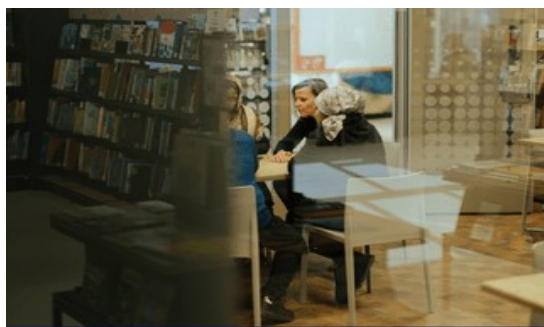
Anderzijds merken veel bedrijven dat vrijwilligerswerk voldoening en een gevoel van betekenis opleveren voor hun medewerkers. Zowel persoonlijk als professioneel groeien ze ervan, vooral in de 'soft skills', zoals je beter kunnen verplaatsen in een ander. Onderdompeling in een leefwereld die anders is dan jouw eigen bubbel, ontdekte Roza, maakt dat je je bewuster wordt van de realiteit waarin een ander leeft.

Structureel vrijwilligerswerk heeft de potentie om de deelnemers te laten ervaren wat er mis is met het beleid of systeem zoals het is, maar ook om te laten zien wat er wel goed werkt. Dat helpt ambtenaren niet alleen bij het vermijden van de beleidsvalkuilen, maar zorgt ook voor meer voldoening, zegt Roza.

Het is volgens haar wel belangrijk dat er een component van ‘transformationeel leren’ aan toegevoegd wordt,* oftewel: momenten om te reflecteren. Wat heeft de vrijwilliger geleerd wat hij of zij nog niet wist? En wat betekent dat voor zijn of haar rol als ambtenaar?

Over het optimale aantal uren vrijwillige inzet zijn volgens hoogleraar Strategische Filantropie en Vrijwilligerswerk Lucas Meijs de meningen verdeeld. Minimaal tussen de dertig en vijftig uur zou er nodig zijn om tot een duurzame verandering in gedrag te komen.

In de praktijk zou dat kunnen betekenen dat bijvoorbeeld beleidsambtenaren in het domein Schulden een jaar lang elke twee weken een paar uur als schuldhulpmaatje aan de slag gaan.

Cindy, ambtenaar Werk en Inkomen bij de gemeente Utrecht, ondersteunt buurtbewoners tijdens de inloop- 'brievenhulp' in de bibliotheek in Overvecht.

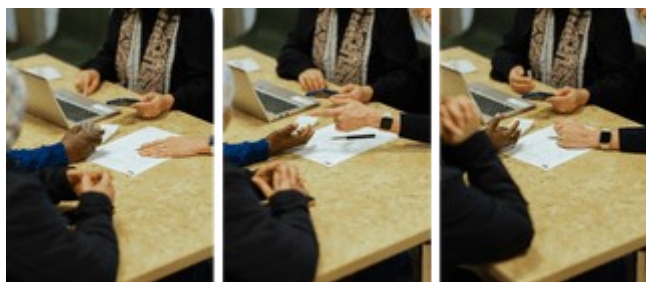
Van beleid naar gezichten

Het idee van een maatschappelijke diensttijd voor ambtenaren werd in de gemeente Utrecht al beproefd. Zes medewerkers van Werk en Inkomen namen in 2024 deel aan het programma Bewust Buurten, ontwikkeld door sociaal ondernemer Nadja van Kessel. Medio februari zijn er nog twee nieuwe groepen gestart, en er zullen er nog meer volgen.

Deelnemers doen een halfjaar lang één dagdeel per week vrijwilligerswerk bij bijvoorbeeld een maaltijdinitiatief, brievenhulp (helpen bij het lezen en begrijpen van brieven) of de voedselbank. Aansluitend krijgen ze workshops en reflectiesessies, waarin ze nieuwe perspectieven opdoen over armoede, eenzaamheid en macht. Volgens Van Kessel ervaren ambtenaren zo hoe beleid wordt beleefd en leren ze hun valkuilen inzien.

Daarnaast levert het programma volgens Van Kessel meer uitgesproken medewerkers op: ze krijgen grip op de mogelijkheden die ze hebben om bewoners te betrekken en serieus te nemen. Eén ding is glashelder, aldus Van Kessel: 'Door deelname aan het programma zien ambtenaren beleid veranderen in gezichten – en dat is onomkeerbaar.'

Ook in Den Haag is de gemeente al aan de slag met een maatschappelijke diensttijd (al noemt ze het niet zo): daar loopt de pilot 'Haagse Ambtenaren in de Klas'.* Ambtenaren ondersteunen vier uur per week, voor de duur van minimaal een halfjaar, een leerkracht of schoolleider. Het idee achter deze pilot: wanneer ambtenaren hun perspectief op de stad verbreden, kunnen ze beter hun werk doen. 'Zo verzanden ze niet langer in een papieren stad', zegt mede-initiatiefnemer Ester Hendriksen. Bijvangst is dat leerkrachten ontlast worden, al blijft het lerarentekort groot en is het een druppel op een gloeiende plaat. 'Toch zou je het de zorg ook gunnen', zegt Hendriksen als ik haar spreek over de telefoon.

Momenteel loopt het tweede jaar van de pilot, met 21 nieuwe deelnemers. Een van die deelnemers is Marliese Vollebregt. Zij startte in november 2024 in groep acht op een school in Den Haag Zuidwest.

Haar beeld van de praktijk is realistischer geworden, vindt Vollebregt. Ze is minder geneigd te denken dat 'alles er zomaar even bij kan', en ze doet dingen nu liever in samenspraak. Deelname aan de pilot heeft haar

doen inzien hoeveel er allemaal op het bordje van de leerkracht terechtkomt: lastige gesprekken met ouders, contact met Veilig Thuis, de zoektocht naar passende hulp en de gevolgen van de lange wachtlijsten in de ggz bijvoorbeeld. Volgens Vollebregt vormt de pilot 'een noodzakelijke verbinding tussen het onderwijs en het stadhuis'. Daarnaast vindt ze het fijn om direct de impact te ervaren van haar bijdrage in de klas.

Een van de leerlingen vroeg aan Vollebregt waarom ze dit werk moest doen van de gemeente. Ze antwoordde dat ze het niet moest doen, maar wilde doen. De 12-jarige vond dat een goed idee: 'Zo zie je ook eens hoe het er hier aan toe gaat.' Vollebregt is het daarmee eens: wat ze ziet, hoort en meemaakt tijdens die vier uur in de klas, is volgens haar niet te bereiken met werkbezoeken.

Terug naar de Bron 13: Stad met paarden poorten

Na een onstuimige verovering van Nederland richten de Gereformeerden zich in hun enthousiasme in eerste instantie op de bekering van de heidenen. De confrontatie met de Nederlands Hervormde kerk wordt uit de weg gegaan. Hooguit wordt die opgeroepen zich te bekeren. In de jaren dat Hepp predikant in Gereformeerd Watergraafsmeer is, is het eerste vuur al verdwenen. De

Figuur 1 Abraham Kuyper

Gereformeerde veroveringstocht van de heidenwereld is niet verder gekomen dan Indonesië en Zuid-Afrika. Er zit iets politiek-nationaals in de Gereformeerde zendingsgedachte: het zich richten op eigen volk en eigen koloniën. De Eerste Wereldoorlog is inmiddels begonnen en de blik is zich meer naar binnen aan het richten. Abraham Kuyper, de grote man die de socialisten in de Spoorwegstaking van 1903 op de knieën dwong, is inmiddels bijna tachtig en de in 1879 door Kuyper opgerichte A.R.P. deelt al sinds 1901 mee in de regeringsmacht. Wat moet nu de vervolgkoers zijn? En hoe blijft de band tussen kerk en politiek tot stand, die Kuyper zo

briljant aan elkaar wist te verbinden? Wanneer Abraham de Geweldenaar in 1920 sterft, zijn dat vragen waarop het antwoord nog niet gevonden is. Wie volgt hem op?

In de Watergraafsmeer wordt Valentijn Hepp na aankomst als gereformeerd predikant natuurlijk ook direct lid van de Watergraafmeerse afdeling van de Anti Revolutionaire Partij en is als afgevaardigde - samen met P. van Wijk en F. Lente - aanwezig op de Deputatenvergadering die op 2 november 1916 in Utrecht wordt gehouden. Intussen treedt Hepp overal in den lande op met zijn lezing over de stad met paarden Poorten. Aan deze lezing besteden we in deze aflevering van Terug naar de Bron bijzondere aandacht. Op 6 april 1916 houdt voor zover wij konden nagaan Valentijn Hepp voor het eerst zijn lezing over de Stad met Paarden Poorten, in de Westerkerk in de Ammanstraat te Rotterdam, bij de Gereformeerde

Jongelingsvereniging "Hebt de waarheid en den vrede lief". Hij staat dan nog in Klundert. Op donderdagavond 11 mei 1916 om 20 uur houdt hij de lezing in het gereformeerde kerkgebouw in de Kuiperstraat in Vlaardingen. Hier wordt een algemeen publiek verwacht. De toegang is gratis. Op woensdagavond 25 oktober 1916 houdt Hepp om 20 uur dezelfde lezing voor de Gereformeerde Jongelingsvereniging in de Westerkerk Den Haag op de Lange Beestenmarkt 186.

Ook hier weer is de lezing voor iedereen toegankelijk. In Apeldoorn wordt de lezing gehouden voor de Gereformeerde Jongelingsvereniging “Rom. 12:10a”, op woensdagavond 10 januari 1917 om 19 uur, in de Gereformeerde kerk aan de Brinklaan. In De Watergraafsmere spreekt Hepp op 31 mei 1917 om 20 uur in het eigen Gereformeerde kerkgebouw aan de Paul Krugerstraat, in Broek op Langendijk voor het (Gereformeerde) Comité voor winterlezingen op 21 november 1917, in Groningen op 16 oktober 1919 voor het christelijk Comité voor winterlezingen, in Harderwijk op woensdag 18 februari 1920, in Assen op donderdag 29 september 1920, op 21 oktober 1920 in Franeker, in Sliedrecht op 18 november 1920, wederom in Groningen op 23 maart 1921, in Leeuwarden in oktober 1921 en tenslotte in Aalsmeer in januari 1922. Inmiddels moet stevig betaald worden voor het bijwonen van de lezing.

Aangezien deze lezing veel zegt over het wereldbeeld van Hepp en met name inzicht geeft in de problemen die opduiken wanneer men het wetenschappelijk wereldbeeld met het religieus wereldbeeld vermengt, wordt deze hieronder volledig weergegeven. Abraham Kuyper wist deze menging van wereldbeelden op geniale wijze te vermijden door beide een eigen domein toe te kennen en die domeinen structureel te blijven scheiden. Zijn minder briljante opvolgers konden hem daar helaas niet in volgen, en het zoeken naar die éne waarheid leidde – althans in de opvatting van schrijver dezes - uiteindelijk tot twee afscheidingen resp. afsnijdingen: Van Geelkerken en de zijnen in 1926, en Schilder en de zijnen in 1944. Het zou nooit meer goed komen met de Gereformeerde Kerk en inmiddels bestaat die als dusdanig dan ook niet meer.

Onderstaande samenvatting van de lezing van Hepp is overgenomen uit de Goedkoope Vlaardingsche courant van 13 mei 1916.

Lezing Dr. V. Hepp

In de Geref. Kerk aan de Kuiperstraat trad Donderdagavond Dr. V. Hepp van Klundert op, met het onderwerp: “de stad met de paarden poorten”. Spr. begon met de zeggen dat Engeland’s dichter Milton veel meer schoonheid en ontroering heeft weten te brengen in zijn “Verloren Paradijs” dan in zijn “Herwonnen Paradijs”, terwijl ook Dante met zijne beschrijving van de rampzaligheid in “De Hel” groote ontroering heeft teweeggebracht. Zoo hebben paradijs en hel hunne dichters gevonden, maar de hemel nog niet. Zal het mij, vraagt Spr., gelukken de schoonheid van de stad met de paarden poorten te benaderen. Door op den vasten boden van de openbaring te blijven staan en alle fantasie te vermijden is dit mogelijk. De kunst in welken vorm ook, kan hier niet helpen. Doch wat kunst niet vermag, dat vermogen religie en geloof. Er is een tijd geweest dat men meer leefde bij het Jeruzalem der toekomst dan nu. Dat was vóór de reformatie. Dichters, schilders, kerkvaders en verschillende andere personen spraken in woord en beeld van de stad met paarden poorten. De reformatie heeft de voorstelling van het eeuwig leven verbleekt. Niet ten onrechte, want het was noodig dat meer de nadruk kwam te vallen op de vraag, niet waar ligt de stad en hoe ziet zij er uit,

maar: hoe kom ik er in. Gewichtiger dan de verblindende pracht waarmede het eeuwige leven werd gemaald is de bekeering van den mensch in den Zoon Gods.

Spr. betoogt verder dat er is een onlosmakelijk verband tusschen de tegenwoordige en toekomstige aarde. De aarde zal in het jongste gericht niet omkomen. Alleen hare gedaante wordt veranderd. In de eeuwigheid zal alle stof en kracht worden aangewend tot volmaking. Wel zal alles in een andere, in een veel hoogere richting werken, doch niets zal verloren gaan. Daarom ligt in het nu wat worden zal.

Spr. wijst op drie dingen in de tegenwoordige wereldorde die er in het nieuwe Jeruzalem niet meer gevonden zullen worden:

1. scheiding
2. ontwikkeling;
3. het middellijke

Wat het eerste punt betreft merkt spr. op dat God in de scheppingsdagen Zelf de scheiding heeft ingezet. Scheiding tusschen dag en nacht, aarde en water, man en vrouw. De scheiding der zienlijke en onzienlijke dingen. De scheidingslijn is doorgestaan zich uitstrekkende tot de scheiding van volk en volk.

Verder us daar de ontwikkeling, met modewoord onzer dagen. In de ontwikkeling zit de schoone roeping de krachten der aarde aan te wenden tot nut der gemeenschap.

Ten derde wordt alle levensbeweging middellijkerwijze veroorzaakt: Elk schepsel is middel. Als het middel ontbreekt spreekt men van een wonder. Deze drie factoren nu zullen boven niet zijn. God is er de eenige bestaande factor. De heilige eenheid en de volkomenste bloei zullen daar onmiddellijk aanwezig zijn.

Het nieuwe Jeruzalem zal van een ontzaglijken omvang zijn. Het is de schepping Gods, opgevoerd tot een massaliteit, de eeuwigheid waardig. De afstanden tusschen de geweldig vele werelddollen zullen wegvallen. De eenige scheiding die er wezen zal is de scheiding tusschen de nieuwe schepping en de plaats der pijniging, welke laatste eigenlijk geen deel van de schepping uitmaakt. Zij is "de buitenste duisternis" en staat buiten het wereldcomplex.

Het licht zal ook daar zijn volle schoonheid bereiken omdat het zijn zal het ongeschapen licht, uitstralende uit het heerlijk Wezen Gods. Al het middellijke zal door het onmiddellijke worden verdrongen. Geen uitpansel en als gevolg daarvan geen klimaat. Alles zal leven en zich bewegen in de heerlijkheid des Heeren. Ook zal er geen zee meer zijn. Want ook die maakt scheiding en kan in de eenheid der nieuwe wereld geen plaats erlangen.

In het vervolg zijner rede zet spr. uiteen dat ook de tegenstelling natuur en cultuur in het nieuw Jeruzalem zal wegvallen. Als stad zal Jeruzalem alle schoone steden overtreffen terwijl haar natuurschoonheid onuitsprekelijk zal zijn. De levensboom zal er bloeien met Goddelijke vrucht. De opgeheven vloek zal de oneindige verscheidenheid van platen en boomen ten toon spreiden.

Ook het die, vormende een schakel tusschen mensch en plant, zal daar niet ontbreken. Maar de wolf zal met het lam verkeer en de leeuw zal stroo eten gelijk de os.

Bij de beschrijving van den uitwendigen mensch in het nieuwe Jeruzalem meent spr. dat deze zijn oude lichaamsvorm zal behouden. Het zal zijn een lichaam gelijkvormig aan Christus' verheerlijkt lichaam. Verder geeft spr. aan de hand van de openbaring zijn opvatting over het gebruik van spijzen, het huwelijk, geslachtsverschil enz., waarbij hij telkens het eenheidsbegrip doet meespreken. Het lichaam zal harmonieeren met den geest en hem evenaren in vlugheid omdat het door de lucht niet wordt bezwaard.

Ten slotte behandelt spr. de ziel van den mensch. De ziel is het verbindingslid tusschen de stoffelijke en onstoffelijke dingen, bepalende het karakter, de geheele persoonlijkheid van den mensch. Welnu, wiens ziel is vrijgemaakt van de zonde, ontvangt een witte keursteen, waarop geschreven een nieuwe naam welke niemand kent dan die hem ontvangt. Daar in den hemel zal die ziel volkomen kennis hebben aan den Eeuwige en het levensdoel van die ziel zal aanbidding van God zijn.

De samenleving in de stad met de paarlen poorten zal bij uitstek solidair zijn in het dienen van den Heere. Wel zullen er rangen in heerlijkheid zijn, doch allen zullen één zijn in Hem. De onmiddellijke grijpende kennis zal maken dat men zonder woordenuiting begrepen wordt. Ieder zal er zijn eigen taal, doch voor ieder verstaanbaar, spreken. De regeering in de schoone stad zal theocratisch zijn, berusten bij God, zonder eenig tusschen persoon.

Wat is, vraagt spr. ten slotte, het meest wezenlijke in de zaligheid? Dit, God te kennen, Hem in te zien en te genieten. Hier is God weinig in weinigen, daar zal Hij zijn alles in allen.

Het is interessant om aan de hand van bovengenoemde lezing aan de lezers van dit artikel, kerkgangers van De Bron, te vragen wat voor denkbeelden zij vandaag de dag over de hemel hebben. Wie daar iets over zou willen schrijven of hier over zou willen corresponderen, is daartoe van harte welkom, o.a. via mijn emailadres schravendeel.r@gmail.com.

Intussen is de Watergraafsmeerse predikant Valentijn Hepp nu al een paar jaar op pad met zijn lezing over de hemel en krijgt hij het gevoel – mogelijk naar aanleiding van vragen die hem gesteld worden – ook eens iets over de hel te moeten zeggen. Dat resulteert in de lezing 'Het eeuwige vuur'. Deze lezing houdt Hepp op 13 maart 1918 in de gereformeerde kerk van de Watergraafsmeer. Een andere afleiding uit 'De stad met paarlen poorten' is de lezing 'De Koningsmensch', die de Watergraafsmeerse predikant in januari 1920 weer in zijn eigen kerkgebouw houdt, ditmaal voor het plaatselijke Comité van Winterlezingen. We wisten de inhoud van de lezing helaas tot op heden niet te achterhalen. Deze lezing is populairder dan die over de hel – die eenmalig lijkt te zijn geweest - en wordt elders in Amsterdam gehouden en ook in oktober 1920 in Veenendaal. De zaal moet toen stampvol zijn geweest om te vernemen over de bewoner van de stad met paarlen poorten, zoals in de lezing uitkwam.

Inmiddels heeft het sociaal-democratisch dagblad Voorwaarts Hepp in het oog gekregen. In de rubriek Onder het Zoeklicht schrijft een zekere J.A.B. op 22 maart 1921 verontwaardigd over Hepp's hemelbesef en het bestaan van privaat bezit aldaar. We willen met deze bijdrage, die wel enigszins gechargeerd is maar aantoonst wat zoal de problemen zijn wanneer men een materialistisch met een christelijke wereldbeeld mengt, dit artikel afsluiten.

PRIVAAT BEZIT IN DEN HEMEL

Een plumpe, leelijke, geestloze, goddelooze gedachte van een socialistischen schrijver, dat opschriftje? De gedachte is niet van een rooien rakker, maar van een waren Christen. Dr. Hepp van Watergraafsmeer heeft voor een Geref. Christel. Jongelingsvereniging gesproken over "De Stad met de Paarlen Poorten". Hij ontleende daarbij zijn gegevens over de stad des lichts aan den Bijbel. Daar zal een planten- en dierenwereld zijn in oneindigen rijkdom, want alle vermogen wordt daar tot ontplooiing gebracht, daar God niets vergeefs heeft geschapen. De menschen zullen er een lichaam hebbe, in vorm grootendeels op het tegenwoordige lichaam gelijkende, maar niet aan tijd en ruimte verbonden. Het onderscheid tusschen de sexen zal er zijn opgeheven. Er zal geen kinderkopje worden gezien, want het is er al ongescheiden en voltooid. Het lied zal er niet van de lucht zijn. Aan het slot besprak dr. Hepp de waarschijnlijkheid van privaat bezit aldaar. Dat is bedenkelijk met het ook op al het goud, de paarlen en edelgesteenten in de eeuwige stad. Men weet, welke groote attractie juwelierszaken op inbrekers hebben! Gelukkig is de hemelpoort voor socialisten gesloten, Die hellekinderen komen daar, waar het vuur en de zwavelstank en de pijn gemeenschappelijk bezit zijn, Er is dus geen gevaar voor confiscatie der goederen. Ieder kan zich in zijn eigen mooie steentjes en staven gouds verheugen. Maar zal er geen begeerzucht opgewekt worden? Zal de lust, om zaken te doen en winst te maken, menige hemelsche ziel niet te sterk worden? Zal de een den ander de oogen niet uitsteken door meerderen rijkdom? Want gelijkheid zal er in den hemel niet wezen, daar deze toch geen socialistische heilstaat is?

Allemaal leelijke, spottende vragen van den materialistischen socialist? Neen, grof en geesteloos gepraat van een geestelijke nog wel over de hoogste dingen. Men moet wel erg op het privaat bezit gebrand zijn, dat men het zelfs in de eeuwigheid een plaats wil geven.

J.A.B.

Dit voor nu. Het volgend artikel van Terug naar de Bron zal D.V. gaan over het afscheid van Hepp van gereformeerd Watergraafsmeer en zijn opvolging. Gedenkt uwe voorgangers.

Rogier Schravendeel

Mijn wens is maar klein ik hoop dat je snel weer de oude mag zijn

Voor Jou

een berichtje
met een

Warme wens
en een

lieve groet

Dat doet je vast
en zeker goed!

Kees Zwart, John Claassen, Elly Bakker,

En die niet bij naam genoemd willen worden

Het Pinkstervuur ontstoken
is brandend in ons hart
Het geeft ons troost in 't leven
wanneer wij zijn vol smart
De Heil'ge Geest de Trooster
is als een vuur in ons
Ik bid laat het niet doven
de Trooster blijft in ons

Het Pinkstervuur doorgeven
aan mensen die in nood
Van huis en haard verdreven
hun droefheid is zo groot
Dat zij toch mogen leven
met deze Heil 'ge Geest
De Trooster troost zal geven
maar liefde allermeest

Petra Groeneveld